

Europos
Komisija

EUROPOS EKONOMINĖS IR PINIGŲ SĄJUNGOS SUKŪRIMAS

Komisijos įnašas į Vadovų darbotvarkę

#FutureofEurope #EURoad2Sibiu

STABILIZAVIMO FUNKCIJA

„Vienam nacionaliniam biudžetui neįveikus finansų ar valstybės skolos vertybinių popierių rinkos sukrėtimų, pasekmes patyrė visi. Mokesčių mokėtojai sumokėjo didelę kainą už bankus, kuriems prireikė skubios paramos, ir vyriausybes, kurios neįstengė finansuoti savo veiklos.“

Europos Komisijos Pirmininkas Jeanas-Claude'as Junckeris, Briuselis, 2016 m. spalio 13 d.

Europos Komisijos komunikate numatoma, kaip tam tikros biudžeto funkcijos, kurios yra itin svarbios euro zonai ir visai ES, gali būti tobulinamos remiantis dabartine ir būsima ES viešųjų finansų sistema.

Šiame komunikate Komisija keliais pagrindiniais bruožais pristato stabilizavimo funkcijos plėtojimą siekiant išlaikyti investicijų lygį stiprių asimetrinių sukrėtimų atveju. Europos lygmens stabilizavimo funkcija sudarytų sąlygas skubiai panaudoti išteklius **stipriems asimetriniams sukrėtimams**, kurių neįmanoma suvaldyti atskiros valstybės lygmeniu, įveikti.

Stabilizavimo funkcija yra skirta euro zonos valstybėms narėms, bet būtų prieinama ir visoms pageidaujančioms dalyvauti valstybėms narėms.

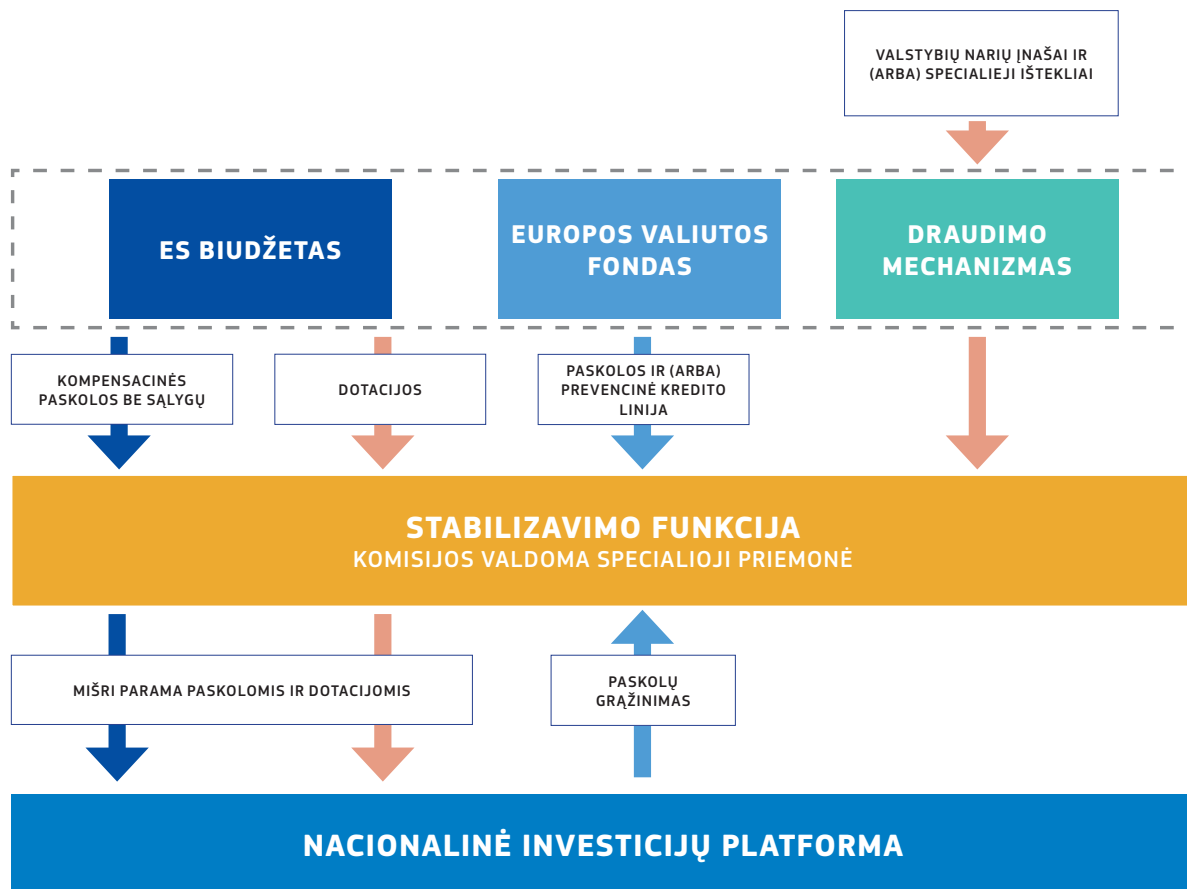
Investicijų apsauga stiprių asimetrinių sukrėtimų atveju

Laikotarpiui po 2020 m. Komisija numato stabilizavimo funkciją, kuria galima remti investicijų lygį nacionaliniu lygmeniu ir kurią ilgainiui galima plėtoti. Kaip specialioji Komisijos valdoma priemonė ši funkcija galėtų jungti įvairius Europos lygmens finansavimo šaltinius.

Šia priemone, grindžiama **Europos investicijų apsaugos sistemos** principais, būtų siekiama remti aiškiai nustatytus prioritetus ir jau suplanuotus projektus ar veiklą nacionaliniu lygmeniu.

Susiklosčius iš anksto nustatytoms sąlygoms, griežtus tinkamumo kriterijus įvykdžiusi valstybė narė, patirianti stiprų asimetrinį sukrėtimą, automatiškai įgytų teisę pasinaudoti pagalba, teikiama pagal stabilizavimo funkciją. Tai būtų mišri **pagalba, kurią sudarytų paskolos ir parama biudžetui** ir kuri galėtų būti grindžiama trimis elementais:

1. iš ES biudžeto ir Europos valiutos fondo galėtų būti teikiamos paskolos, garantuojamos ES biudžeto lėšomis. Pagalbą gavusi valstybė narė šias paskolas gražintų stabilizavimo funkcijos priemonei;
2. iš ES biudžeto būtų galima teikti tam tikrą ribotą kasmet į biudžetą įtraukiamą dotacijų paramą atitinkamoms valstybėms narėms;
3. ilgainiui stabilizavimo funkcijos dotacijų paramą galėtų papildyti draudimo mechanizmas, grindžiamas savanoriškais valstybių narių įnašais.

Pagrindiniai stabilizavimo funkcijos bruožai

- ▶ **Skiriasi nuo dabartinių ES viešųjų finansų rinkinio priemonių ir jas papildo.** Tokia funkcija panaikintų spragą tarp dabartinių iš ES biudžeto finansuojamų priemonių, skirtų darbo vietoms, ekonomikos augimui ir investicijoms, ir ypatingais atvejais teikiamos finansinės Europos valiutos fondo pagalbos.
- ▶ **Stiprina finansinį stabilumą.** Taikant šią funkciją sumažėtų rizika, kad pagalbą gavusiai valstybei narei prireiks pasinaudoti Europos valiutos fondo programa.
- ▶ **Yra ekonomiškai prasminga stabiliomis sąlygomis.** Ji turėtų būti pakankamo dydžio, kad valstybių narių lygmeniu užtikrintų realų stabilizavimą.
- ▶ **Vykdoma laiku ir veiksmingai.** Susiklosčius iš anksto nustatytoms sąlygoms būtų panaudojama automatiškai ir nedelsiant.
- ▶ **Skatina patikimą fiskalinę politiką ir mažina neatsakingo elgesio riziką.** Stabilizavimo funkcija pasinaudoti būtų galima tik pagal griežtus, iš anksto nustatytus tinkamumo kriterijus, grindžiamus patikimos makroekonominės politikos vykdymu. Galimybė pasinaudoti šia funkcija būtų suteikta tik toms valstybėms narėms, kurios jau iki stipraus asimetrinio sukrėtimo laikėsi ES priežiūros sistemos.

Nacionalinių sukrėtimų absorbuojamo funkcijų papildymas

Nacionaliniai biudžetai ir toliau išliks pagrindine fiskalinės politikos priemone, kuria valstybės narės naudosis reaguodamos į kintančias ekonomines aplinkybes. Europos lygmens stabilizavimo funkcija tik papildytų valstybių narių nacionalinių biudžetų atliekamą stabilizavimo darbą.

Todėl valstybėms narėms reikia toliau kaupti ir palaikyti tinkamus fiskalinius rezervus, ypač ekonominio pakilimo laikotarpiu, kaip numatyta Stabilumo ir augimo pakte. Tik jei šių rezervų ir stabilizavimo priemonių nepakaktų, stiprių asimetrinių sukrėtimų atveju būtų panaudota Europos stabilizavimo funkcija.

Papildomos idėjos

Diskusijoms skirtame dokumente dėl ekonominės ir pinigų sąjungos ateities Komisija aprašė tris skirtingus variantus.

- ▶ Europos investicijų apsaugos sistema nuosmukio laikotarpiu galėtų apsaugoti investicijas, remdama aiškiai nustatytus prioritetus ir jau suplanuotus projektus ar veiklą nacionaliniu lygmeniu, kaip antai infrastruktūros ar gebėjimų ugdymo veiksmus.
- ▶ Europos nedarbo perdraudimo sistema galėtų veikti kaip nacionalinių nedarbo sistemų perdraudimo fondas.
- ▶ Į juodos dienos fondą būtų galima reguliariai rinkti valstybių narių lėšas ir iš jo mokėti išmokas iš anksto nustatytais atvejais.

Komisija pabrėžia, kad visi šie variantai turi savo privalumų ir ilgainiui gali būti derinami.

Komisijos vertinimu, žvelgiant į ateitį taip pat svarbu apsvarstyti būsimas dabartinių ES biudžeto priemonių funkcijas. Tai tokios priemonės kaip Jaunimo užimtumo iniciatyva, ES solidarumo fondas ir Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas.

Modernizuota ES biudžeto nuosavų išteklių sistema ateityje taip pat galėtų tam tikru mastu stabilizuoti ekonomiką.

Be to, poveikį galėtų daryti laikinas ES bendro finansavimo dydžio padidinimas ir (arba) galimybė koreguoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų išankstinio finansavimo lygį.

Tolesni veiksmai

